

KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMELERİ BİLGİ NOTU

Kış aylarında ısınma ihtiyacı ile beraber artan ve ölüme sonuçlanabilen karbonmonoksit zehirlenmeleri, önlenebilir olması sebebiyle önemli bir halk sağlığı sorunudur.

Karbonmonoksit; öldürme potansiyeli olan;

renksiz,

kokusuz,

tatsız,

bu nedenle fark edilmesi zor bir gazdır. Bu özelliklerinden ötürü “sessiz katil” adını almıştır.

Karbonmonoksit zehirlenmelerinden etkilenmemek için, zehirlenme nedenleri, zehirlenme belirtileri ve nasıl korunabileceğimiz hakkında bilgi sahibi olmak hayati öneme sahiptir.

ETKİ MEKANİZMASI

Karbonmonoksit solunduğu zaman normalde oksijen taşımakla görev alan kan hücrelerine karbonmonoksit bağlanmakta ve dokulara yeterli oksijen gitmemektedir. Bunun sonucunda kalp, beyin gibi hayati organlar zarar görebilir. Özellikle yüksek düzeyde gazın solunması ile birkaç dakika içinde dahi ölüm meydana gelebilir.

ZEHİRLENME BELİRTİLERİ

Karbonmonoksit zehirlenmesi durumunda bu hayati organlar etkilenmeden önce bazı belirtileri hissedebiliriz.

Kısa soluk alma, göğüste sıkışma, baş ağrısı, baş dönmesi, mide bulantısı ve kusma, halsizlik hali, göğüs ağrısı ve bilinç kaybı bu belirtiler arasında sayılabilir. Karbonmonoksit zehirlenmelerinde ateş görülmemektedir. Eğer ailede birçok bireyde benzer belirtiler görülürse, karbonmonoksit zehirlenmesinin akla getirilmesi ve acilen yardım istenmesi gerekir.

ZEHİRLENMEYE NEDEN OLAN DURUMLAR

Karbonmonoksit zehirlenmelerinin büyük çoğunluğu,

1. Doğalgaz veya benzin, propan, gazyağı, odun, kömür ve mangal kömürü gibi karbon içeren yakıtların doğru kullanılmaması,
2. Gazı dışarı kurallara uygun olarak verilmemiş kombi, soba, ısıtıcı, ocak kullanımı,

3. Ve bu araçların kullanıldığı yerlerde havalandırmanın yeterli olmaması sebebiyle meydana gelmektedir.

ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Karbonmonoksit zehirlenmelerinden korunmak aslında alınacak ufak ancak hayat kurtarıcı önlemlerle mümkündür.

1. Kullandığınız soba, ocak, gazlı ısıtıcılar, fırın, şömine gibi bütün yanmalı aletlerin düzenli aralıklarla kontrollerini yaptırın.
2. Ayrıca düzenli olarak bacalarınızın kontrolünü yaptırın ve havalandırmanın yeterli olduğundan, yanan gazın rahat bir şekilde dışarı verildiğinden emin olun.
3. Isınma amaçlı kullandığınız bu aletleri kullanırken gerekli olduğu durumlarda kapı ve pencereleri açarak ortamı havalandırın.
4. Kontrol edilmemiş ve havalandırması iyi olmayan ısıtıcılar ile aynı odada uyumayın.

KAÇAK DURUMUNDA YAPILMASI GEREKENLER

Tüm bu önlemleri aldınız, ancak bir karbonmonoksit kaçağından şüphelendiniz. Ne yapmanız gerekir?

1. Sanki bir yangın varmış gibi, eşyaları almak için vakit kaybetmeden, o alanı hızlıca terk edip, temiz havaya çıkın.
2. Giderken de açabileceğiniz pencere kapı varsa açık bırakın.
3. Yetkili kuruluşa kaçaktan şüphelendiğinizi bildirin ve yetkililer gelip güvenli olduğunu size söylemeden evinize geri dönmeyin.

SOBALAR İLE İLGİLİ ÖNEMLİ BİLGİLER

1. Kullandığınız sobanın mutlaka TSF belgesi olmalıdır.
2. Soba boruları mümkün olduğunca kısa ve düşey doğrultuda olmalı, yatay borular bacaya hafif bir eğimle döşenmelidir.
3. Uzun yatay boruların kullanımından kaçınılmalıdır. Boruların yatay mesafesi en fazla 2 m olmalıdır. En fazla 2 adet dirsek kullanılmalıdır.
4. Soba borularının birbiriyle birleştirilmesinde hava ve baca gazı sızdırmazlığı sağlanmalıdır.
5. Sobanın bulunduğu yer sürekli havalandırılmalıdır.
6. Soba kesinlikle yatak odaları ve banyoya kurulmamalıdır.
7. Sobayı her yakıştan önce külü ve ızgarayı temizlemek gerekir.
8. Soba tutuştururken yakıtın üstten yanması sağlanmalıdır.
9. Sobayı aşırı doldurmamamız gerekir. Bu baca çekişinin zayıflamasına sebep olur.
10. Kömürü tutuşturmak için, üzerine az miktarda kağıt ya da karton ve bunların üzerine de kolay yanan çıra ve odun konulmalıdır.
11. Tutuşması güç yakıtları sönmekte olan sobaya asla eklemeyin. Yakıt iyi olsa bile yavaş yavaş ilave edilmelidir.
12. Yatmadan önce kesinlikle sobaya yakıt konulmamalıdır.

Sobalı odada kesinlikle yatılmamalıdır. Ancak zorunlu hallerde sobanın söndüğünden emin olduktan sonra sobalı odada yatılabilir.

Bunlara ek olarak bazı rüzgarların baskın olduğu günlerde soba kullanmamak gerekir. Lodoslu havalarda kesinlikle soba yakılmamalıdır. Bildiğiniz gibi soba zehirlenmelerinin büyük çoğunluğu bu havalarda meydana gelir.

Bu basit, ancak hayati öneme sahip bilgileri kış aylarında uyguladığımız takdirde karbonmonoksit zehirlenmelerinin önüne geçmek ve ilimizde bu kışı istenmeyen bir durum olmadan geçirmek mümkündür.

SİNOP İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ